

Барко В. І. доктор психологічних наук,
професор, головний науковий співробітник
Державного науково-дослідного
інституту МВС України
<https://orcid.org/0000-0003-4962-0975>

Барко В. В. кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, провідний науковий
співробітник Державного науково-дослідного
інституту МВС України
<https://orcid.org/0000-0002-3836-2627>

Федоренко О. І. доктор психологічних наук,
професор, завідувачка кафедри педагогіки і
психології Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0003-4948-9524>

ПСИХОДІАГНОСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕСТУ «НЕЗВИЧАЙНЕ ВИКОРИСТАННЯ» ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ ПРАВООХОРОНЦІВ

Стаття присвячена проблематиці дослідження психодіагностичних можливостей адаптованої методики «Незвичайне використання» Дж. Гілфорда з метою вивчення індивідуальних особливостей курсантів закладів освіти МВС України з специфічними умовами навчання і працівників поліції. Наразі не розроблено українськомовних варіантів цього тесту для правоохоронців, хоча його психодіагностичний потенціал досить вагомий і може використовуватися в процесі психологічного супроводу працівників сектору безпеки й оборони нашої держави. В статті представлено теоретичні засади і структуру експериментального дослідження. Авторами представлено українськомовний текст і ключі до тесту, розкрито методику його використання практичними психологами з метою дослідження показників креативності особистості. Також у статті наведені основні психометричні характеристики цього тесту: критеріальну валідність, надійність (ретестову і паралельних форм), внутрішню узгодженість тощо, наведені середньостатистичні тестові норми і дані щодо статистичного зв'язку креативності з успішністю навчання. Показано, що за результатами виконання даного тесту психологи можуть досліджувати творчий потенціал курсантів і поліцейських, прогнозувати успішність майбутньої професійної діяльності. В статті зазначено, що більшість курсантів, які характеризуються експертами як успішні, демонструють нормативні і підвищені показники креативності (кількість, гнучкість і оригінальність). Результати дослідження підтвердили значні психодіагностичні можливості адаптованого тесту «Незвичайне використання» і доцільність його використання у процесі психологічного супроводу діяльності поліцейських і навчання курсантів закладів вищої освіти МВС держави.

Ключові слова: тест «Незвичайне використання»; креативність; дивергентне мислення; психометричні характеристики; надійність; валідність; середньонормативні показники.

Вступ. Одним із напрямів підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів України є вдосконалення системи психологічного забезпечення їх діяльності і супроводу освітнього процесу у вищих закладах освіти МВС зі специфічними умовами навчання. Згідно з нормативними документами, психологічне супроводження службової діяльності поліцейських, а також курсантів під час освітнього процесу у закладах вищої освіти МВС України (ЗВО) є комплексом заходів, які спрямовані на забезпечення адаптації особи до умов діяльності, сприяння їх особистісному

зростанню та професійному становленню [1]. Цей напрям реалізується шляхом здійснення відповідних психологічних заходів, серед яких використовуються анкетування, тестування, спостереження, індивідуальні та групові консультування, проведення тренінгів тощо. Психологами здійснюється постійне вивчення індивідуальних особливостей об'єктів системи психологічного забезпечення МВС, в ході якого проводиться визначення в особи провідних індивідуально-психологічних особливостей, рис характеру, мотивації, психофізіологічних, емоційних реакцій та

станів, закономірностей перебігу психічних процесів, рівня розвитку інтелекту, пізнавальної та емоційно-вольової сфери, способу прийняття самостійних рішень, наявності лідерських тенденцій, загального розвитку комунікативних якостей, схильності до управлінської діяльності, прогнозування стресостійкості, успішності у певних умовах професійної діяльності, психологічної готовності до несення служби в екстремальних ситуаціях тощо.

В умовах воєнного стану зростає актуальність завдання розробки нових методик психологічної діагностики індивідуальних особливостей особистості правоохоронців з метою вдосконалення професійного добору і правильного призначення осіб на посади. Останнім часом науковцями ДНДІ МВС України розроблені українськомовні версії зарубіжних тестів і опитувальників, зокрема, 16-PF Кеттелла, Індивідуально-типологічний, Великої П'ятірки, Міні-Мульг тощо). Українськомовний психодіагностичний інструментарій для психологів правоохоронних органів поки що недостатній, на думку фахівців, його необхідно вдосконалити і збільшувати [2–4]. Вважаємо, що важливим завданням психологічного забезпечення діяльності правоохоронців і супроводу освітнього процесу є українськомовна адаптація відомого тесту Дж. Гілфорда «Незвичайне використання», який дає можливість діагностувати ступінь розвитку творчого потенціалу особистості.

Перший українськомовний варіант цього тесту розроблений для учнів загальноосвітніх шкіл у 2000 році (В. Барко, В. Панок, С. Лазаревський) [2]. Проте наразі немає стандартизованого українськомовного варіанту цього тесту, який міг би використовуватись психологами органів системи МВС нашої держави у процесі психологічного супроводу діяльності курсантів і працівників поліції.

Метою цієї статті є адаптація українською мовою тесту Гілфорда «Незвичайне використання» і визначення його діагностичного потенціалу для використання в системі психологічного супроводу діяльності поліції і освітнього процесу в ЗВО МВС.

Завдання статті : а) розкрити теоретичні засади тесту «Незвичайне використання»;

б) здійснити адаптацію тесту українською мовою;

в) провести опитування курсантів і поліцейських з використанням українськомовної версії тесту; г) встановити основні психометричні показники українськомовного тесту і статистичні тестові норми.

Теоретичне підґрунтя. Творчі здібності (креативність) упродовж десятиліть є об'єктом психологічного вивчення. Відомий психолог Дж. Гілфорд в 60-х роках минулого століття розробив кубічну модель структури інтелекту за принципом матеріал - операції - результат і встановив факт існування двох принципово відмінних типів розумових операцій, які назвав конвергенцією і дивергенцією. Розумова операція конвергенції або сходження, має місце в ситуаціях, у яких потрібно знайти лише одне вірне рішення, яке витікає з множини наявних даних. У своїх дослідженнях Гілфорд порівнював поняття конвергенції з так званим тестовим інтелектом (IQ), який визначають за допомогою швидкісних тестів.

Розумова операція дивергенції або розходження, є типом мислення, який одночасно реалізується в різноманітних напрямках, допускає різні варіанти шляхів вирішення завдання. Згідно з Гілфордом саме дивергентне мислення лежить в основі творчості.

Дж. Гілфорд виокремив декілька показників креативності:

1) оригінальність – здатність знаходити нетрадиційні відповіді на поставлене завдання;

2) семантична гнучкість – здатність пропонувати нетрадиційне (нове) використання предмета;

3) образна гнучкість – здатність знаходити в предметі нові ознаки;

4) спонтанна гнучкість – здатність висувати нові пропозиції в складних ситуаціях.

Ці теоретичні підвалини Гілфорд поклав в основу розробки завдань на діагностику особливостей дивергентного мислення.

Наведемо приклади подібних завдань.

1. На легкість вживання слів: «Запишіть слова, які містять вказану літеру» (наприклад, «е»).

2. На використання предмету: «Перерахуйте усі можливі способи використання цеглини».

3. Малювання певних зображень: «Зробіть завершений малюнок, використовуючи такий набір фігур: коло, прямокутник, трикутник, трапеція».

Усього в батареї тестів Гілфорда міститься 14 субтестів; десять з них діагностують вербальну креативність, чотири – невербальну. Розроблені Гілфордом завдання призначаються для учнів старших класів шкіл, а також для дорослих. Надійність тестів досить висока і коливається в межах 0,6 – 0,9 [2; 3].

Аналіз досліджень свідчить про те, що, опитувальник «Незвичайне використання» застосовується в багатьох країнах з метою психодіагностики основних складових творчих здібностей особистості, у тому числі в правоохоронних органах [4; 7; 8].

Методи дослідження. У ході дослідження застосовувались методи аналізу наукових джерел, психологічної діагностики, кореляційний аналіз, анкетування та опитування викладачів та курсових офіцерів, експертне оцінювання. Статистичну обробку отриманих емпіричних даних здійснено за допомогою застосування стандартизованого пакету програм *IBM SPSS Statistics 23.0*. Експериментальне дослідження проводилось поетапно. Перший українськомовний варіант тесту розроблений у 2000 році для учнів старших класів середніх шкіл. Тест адаптований на учнях шкіл м. Тернополя. Дослідження підтвердили досить високу надійність даного тесту (0,73 – 0,79) і валідність за критеріями позашкільної творчої діяльності учнів [2]. У 2023 році, на другому етапі, тест був дещо змінений і доповнений. За допомогою українськомовного варіанту тесту проведено обстеження курсантів закладів вищої освіти Національної поліції (ЗВО НПУ) (150 осіб, які навчаються в НАВС і ХНУВС), а також 140 працівників патрульної поліції і поліцейських офіцерів громади (спеціальні звання респондентів - від капрала до майора поліції, вік - від 23 до 35 років). На третьому етапі (2024 рік) розраховувались показники

валідності, надійності, внутрішньої узгодженості опитувальника; визначались статистичні норми для вибірок курсантів і поліцейських. Кількісний показник вибірки є репрезентативним (при довірчому рівні ймовірності 0,95 із теоретичною статистичною похибкою 0,05).

При опитуванні курсантів використовувалась експертна оцінка з боку викладачів і курсових офіцерів, додатково враховувалась успішність навчання. Для тестування були відібрані поліцейські, які за експертними оцінками характеризувалися як успішні професіонали. Обстежувані були добре ознайомлені з порядком проведення і метою тестування, в якості мотивації їм повідомлялось, що оцінюватиметься рівень їх творчих здібностей. При проведенні обстеження уникали слів на кшталт «перевірка» чи «екзамен». Тестування проходило у вигляді гри, в ситуаціях заохочення уяви, допитливості, коли обстежуваним було цікаво, вони не втомлені і не переживають з приводу отриманих результатів. Тестування проводилось в першій половині дня, у груповій формі, розмір групи становив 10-12 осіб. У процесі роботи дотримувались умови щодо санітарно-гігієнічних умов приміщення; якості і лаконічності інструкції, часових обмежень, які були ідентичними для всіх респондентів. Разом з підготовкою, читанням інструкції, роздаванням листків для відповідей на проведення тестування в одній групі відводилось біля 20 хвилин.

Результати і обговорення. Основними факторами тесту Гілфорда «Незвичайне використання» є легкість (швидкість), гнучкість і оригінальність вербального творчого процесу.

Тест рекомендується застосовувати для дослідження творчої обдарованості дітей і юнаків, починаючи з 11 років. Тест не допускає ніяких змін і доповнень, оскільки останні можуть вплинути на валідність представлених далі тестових показників.

Розглянемо використану у дослідженні методику застосування тесту «Незвичайне використання».

Респондентам пропонувалась письмова інструкція:

«Шановний респонденте! Думаю, що Ви отримаєте задоволення від запропонованої

Питання психології

роботи. Для її виконання Вам знадобиться творча уява і вміння нестандартно мислити. Пропоноване завдання допоможе Вам дізнатись про те, наскільки добре Ви вмєте вигадувати щось незвичайне, вирішувати проблеми.

Вам буде названий звичайний предмет. Придумайте для нього якомога більше різноманітних способів використання. Пропозиції мають бути реальними і виконуваними. Записуйте свої пропозиції на цьому аркуші і пронумеруйте їх.

Наприклад, цеглина може бути використана:

1. Як стіл – багато цеглин складених одна на іншу;
2. Як олівець – писати уламком на асфальті.
3. Як молоток – забити в дошку цвях.

Для виконання завдання у вас є 6 хвилин часу».

Після цього на дошці пишеться назва предмета: «Дерев'яна лінійка». По закінченні 6 хвилин аркуші з відповідями забиралися.

Згідно з ідеями Гілфорда, відповіді респондентів аналізувались за трьома показниками: швидкість, гнучкість і оригінальність. Швидкість визначалась як кількість варіантів використання предмету, яку респондент зміг придумати упродовж відведеного часу. Гнучкість розраховувалась через кількість відповідей (варіантів використання), які є унікальними, тобто не повторюються. Для визначення оригінальності відповідей нами розроблений перелік усіх можливих способів використання предмету «дерев'яна лінійка» і спеціальну схему для встановлення індексу оригінальності.

Наведемо *перелік можливих способів використання дерев'яної лінійки*.

<p>Тип 01. Як жорстка і пряма палиця. Підтип 1. Нерухомий вертикальний стовп. Конкретизації: 01. Шина при переломах, протез руки чи ноги; 02. Підпорка для рослин, шогла корабля; 03. Стовп для воріт, білизни, флагшток, паркан; 04. Кілок для намету; 05. Кілок для сонячного годинника; 06. Підпорка для приладів, меблів, стійка; 07. Паличка для морозива; 08. Тулуб для ганчіркових іграшок; 09. Дорожні стовпи. Підтип 2. Горизонтальна палка. Конкретизації: 01. Вішалка для одягу; 02. Плече для важелів; 03. Дверна ручка, засув; 04. Планка для стрибків у висоту, бар'єр; 05. Стрижень для личини; 06. Кермо для велосипеда; 07. Стрижень для накручування; 08. Карниз для штор, жердина для папути; 09. Шпилька для волосся; 10. Планка, гвіздок, лінія розподіту; 11. Край меблів, планка для доріжки; 12. Гантель. Підтип 3. Палиця для маніпулювання в повітрі. Конкретизації: 01. Указка, шпатель; 02. Диригентська паличка; 03. Паличка для жонгливання, балансуювання; 04. Палиця, ходуля; 05. Іграшковий пістолет, палиця для погроз; 06. Для подачі знаків, як жезл; 07. Як засіб гри (більярд, хокей тощо); 08. Закладка для книг; 09. Як паличка для їжі, як спиця; 10. Як пропелер, гвинт;</p>	<p>11. Як місток (для сполучення предметів); 12. Як похила дошка для спускання предметів. Підтип 4. Палиця для перемішування, подовження руки. Конкретизації: 01. Ложка для перемішування; 02. Для нанесення фарби; 03. Палиця для прочистки чогось, збивання; 04. Як гребінець для розчісування; 05. Для масажу, лоскотання, миття; 06. Зубочистка, для чистки нігтів; 07. Важіль; 08. Як інструмент лікаря (ложка); 09. Палиця для сліпих. Підтип 5. Як зброя, засіб нападу, захисту. Конкретизації: 01. Шпага, меч, дротик і т.п.; 02. Палиця для биття; 03. Різка; 04. Мухобійка; 05. Вибивач для ковдри; Підтип 6. Ручка для знарядь чи інструментів. Конкретизації: 01. Ручка для молотка, віника, лопати; 02. Ручка для горщика, сковороди; 03. Древяк для прапора; 04. Ручка для батога, вудки; 05. Ручка для ляльки; 06. Ручка для ножа, пензля; 07. Палиця для вузла з речами, для ліхтаря. Підтип 7. Як лінійка (традиційна функція). Конкретизації: 01. Для креслення; 02. Як символ інженера, архітектора. Тип 02. Як дошка, планка. 1. Полка, підставка чи вішалка. 01. Полочка, підвіконня, перила сходів; 02. Полочка для ключів, вішалка; 03. Підсвічник, підставка під квіти; 04. Каблук;</p>
--	---

<p>05. Кришка, захист від сонця, козирок. 06. Підставка для предметів. <i>2. Підпорка.</i> 01. Для меблів, книг; 02. Під голову, спину, для ніг. <i>3. Для розмежування, як розпірка.</i> 01. Для утримання дверей, вікна; 02. Для утримання іграшкової греблі; 03. Для настільного тенісу; 04. Іграшковий паркан; 05. Решітка для утримання предметів у воді. <i>4. Для з'єднання предметів.</i> 01. Дошка для стрибків; 02. Сходинка; 03. Дверний поріг; 04. Педаль; 05. Роликова дошка; 06. Мостик; 07. Буксир для машин; 08. Для заповнення щілин. <i>5. Поверхня для роботи.</i> 01. Ковadlo; 02. Дошка для прасування, шиття; 03. Стіл, дошка для письма, малювання; 04. Дошка для нарізки; <i>6. Дошка, що може рухатись.</i> 01. Поверхня для фізичних експериментів; 02. Гойдалки. 03. Терези. <i>7. Дошка для розгладжування, вирівнювання.</i> 01. Розгладжувати пісок, тісто, папір і т.п.; 02. Глину (на гончарному крузі). 03. Шпатель. <i>8. Дошка для переміщення предметів;</i> 04. Ракетки для тенісу; 05. Лопатка, граблі; 06. Ноші, піднос; 07. Ківш для будівельного розчину; 08. Ложка, виделка; 09. Весло; 10. Опахало; 11. Палітра художника. <i>9. Інструмент.</i> 01. Витягувати кнопки; 02. Домкрат для підняття іграшкових машин; 03. Для одягання взуття; 04. Для відкривання пляшок.</p> <p>Тип 03. Як гладенька дошка, що може ковзати. <i>1. Перетягувати предмети по снігу, піску, воді.</i></p>	<p>01. Міні-лижі, ковзани; 02. Міні-санчата; 03. Шайба, ключка.</p> <p>Тип 04. Як дошка з отвором. <i>1. Дошка, закріплена чи з'єднана з шнуром.</i> 01. Вітряне колесо; 02. Гвинт; 03. Велосипедна педаль, спиця; 04. Дорожній знак, табличка; 05. Флюгер; 06. Стрілки приладів; 07. Маятник; 08. Прикраса-підвіска; 09. Циркуль; 10. Віник. <i>2. Використання отвору.</i> 01. Гайковий ключ; 02. Снто. 03. Для штампування.</p> <p>Тип 05. Декілька лінійок як будівельні елементи. <i>1. Для виготовлення маленьких предметів.</i> 01. Лялькове ліжко, лавка; 02. Модель літака; 03. Абажур, дах, поверхня для сидіння; 04. Рама, хрест, бумеранг, дошка; 05. Коробка, шкатулка, горщик; 06. Фігури в тирі; 07. Інструменти (щипці); 08. Жердина з лінійок; 09. Блоки для будівництва; 10. Екзотичний костюм. <i>2. Для виготовлення маленьких конструкцій.</i> 01. Клітка, сидіння, модель млина; 02. Паркетна підлога, корабельні дошки для палуби; 03. Віконна рама, двері; 04. Меблі та їх частини; 05. Драбина, підставка; 06. Дошка для чищення взуття. 07. Стійка для білизни; 08. Міст з декількох лінійок; 09. Ворота для крикету. 10. Посудина, ящик. 11. Як покриття даху; 12. Для будівництва водопроводу. <i>3. Для ремонту, відгородження, покриття.</i> 01. Дошки для ремонту; 02. Дерев'яна огорожа; 03. Жалюзі.</p> <p>Тип 06. Як жорсткий матеріал.</p>
--	--

<p>1. Для кидання, пресування.</p> <p>01. Молоток; 02. Як камінь для кидання; 03. Прес; 04. Праска; 05. Стріла, гарпун;</p> <p>2. Вага для підвішування.</p> <p>01. Грузило; 02. Маятник;</p> <p>Тип 07. Як легкий, плавучий матеріал.</p> <p>1. Для виготовлення плаваючих засобів.</p> <p>01. Кораблі, плоти, рятівні засоби; 02. Водні лижі, серфінг; 03. Поплавець для вудки; 04. Для виміру швидкості течії.</p> <p>Тип 08. Як м'який матеріал для обробки.</p> <p>1. Для моделювання.</p> <p>01. Вирізування прикрас, фігур; 02. Виготовлення скульптур, рельєфних фігур; 03. Підставка для олівців; 04. Крыло для велосипеду; 05. Шаблони; 06. Спиця для в'язання.</p> <p>2. Для письма, малювання.</p> <p>01. Дошка для малювання; 02. Номер для машини; 03. Табличка з ім'ям; 04. Дитяча дошка для письма.</p> <p>3. М'який матеріал.</p> <p>01. Печатка, клеймо; 02. Для голок; 03. Мішень; 04. Декоративна дошка; 05. Дошка для звірів (котів, собак).</p> <p>Тип 09. Матеріал для розщеплення.</p> <p>1. Дерев'яні тріски.</p> <p>01. Зубочистки; 02. Сірники; 03. Стріли; 04. Палички для їжі; 05. Палички для будівництва; 06. Шахи; 07. Підстилка; 08. Олівці; 09. Ключі; 10. Шипи</p> <p>2. Як тирса.</p> <p>01. Для чистки; 02. Для наповнення; 03. Для виготовлення фанери; 04. Для виготовлення паперу. 05. Для штучного дощу;</p>	<p>06. Для дерев'яного борошна.</p> <p>Тип 10. Як ніж.</p> <p>1. Для розрізування, розрубання.</p> <p>01. Різати продукти харчування. 02. Гострити м'які предмети. 03. Відкривати листи. 04. Різати папір.</p> <p>2. Для скобління.</p> <p>01. Різець, скребок; 02. Писати на піску" 03. Свердло.</p> <p>Тип 11. Як шкалу з діленнями.</p> <p>1. Шкала для різних приладів.</p> <p>01. Для розрахунків; 02. Для вимірювання глибини; 03. Вимірювання рівня масла в автомобілі; 04. Динамометр; 05. Шкала для радіо; 06. Табель-календар; 07. Вимірювати вік дерева на зрізі.</p> <p>2. Як лінійка: звичайна функція.</p> <p>01. Дія визначення довжини, ширини;</p> <p>Тип 12. Як матеріал для горіння.</p> <p>1. Матеріал, що горить.</p> <p>01. Деревина, що горить; 02. Факел; 03. Тирса для горіння; 04. Для розведення вогнища.</p> <p>2. Для виготовлення чогось із золи.</p> <p>01. Деревне вугілля для письма;</p> <p>Тип 13. Як гігроскопічний матеріал.</p> <p>1. Тирса для поглинання води;</p> <p>01. Для поглинання будь-яких рідин.</p> <p>Тип 14. Як ізоляційний матеріал.</p> <p>1. Для термоізоляції.</p> <p>01. Підставка під гаряче; 02. Ручка для гарячих предметів.</p> <p>2. Для електроізоляції.</p> <p>03. Для ізоляції електричного струму; 04. Для переривання електричного кола;</p> <p>3. Водонепроникний матеріал.</p> <p>05. Підшва для взуття; 06. Обшивка водопроводу; 07. Ізолююча від вологи прокладка, устілка.</p> <p>4. Захист від удару.</p> <p>01. Щитки для захисту рук, ніг;</p> <p>Тип 15. Як шумовий інструмент;</p> <p>1. Палка, щоб стукати.</p> <p>01. Ударний інструмент; 02. Дверний молоток; 03. Для морзянки.</p> <p>2. Вантаж на шнурі.</p> <p>01. Язичок для дзвону.</p>
--	---

Питання психології

<p>3. Однорідні деталі музичного інструменту. 01. Музичний гребінець.</p> <p>4. Допоміжна частина музичного інструменту. 01. Медіатор для гітари; 02. Затискач струн.</p> <p>5. Для вилучення звуків шляхом коливань. 01. Зігнути і відпустити; 02. Ксилофон.</p> <p>Тип 16. Як пружний матеріал. 1. Для кидання. 01. Катапульта;</p>	<p>02. Стріла або лук; 03. Форма для взуття. Тип 17. Як поживна речовина. 1. Для рослин і тварин. 01. Їжа для термітів, зайців. 02. Добриво для рослин.</p> <p>Тип 18. Як дріт. 1. Дріт. 01. Основа для укріплення антени. 2. Інше. 01. Витягувати щось, як дротом.</p>
---	---

Наведемо таблицю з кодами для оцінювання оригінальності отриманих відповідей.

Таблиця 1. Коди для оцінювання відповідей на завдання «Дерев'яна лінійка».

01 1	02 1	03 1	08 1	11 1
01 3	01 3	01 5	01 1	01 2
02 2	02 5	02 5	02 4	02 5
03 5	03 4	03 5	03 5	03 5
04 5	04 4	04 1	04 5	04 5
05 5	05 4	01 5	05 5	05 5
06 4	06 5	02 5	06 5	06 5
07 5	02 2	03 5	07 5	07 5
08 5	01 5	04 5	08 2	11 2
09 5	02 5	05 5	01 1	01 1
01 2	02 3	06 4	02 5	12 1
01 4	01 5	07 5	03 4	01 1
02 3	02 3	08 5	04 2	02 4
03 4	03 5	09 5	08 3	03 5
04 4	04 5	10 5	01 5	04 4
05 5	05 5	04 2	02 5	12 2
06 5	02 4	01 5	03 5	01 4
07 5	01 4	02 5	04 5	02 5
08 3	02 5	05 1	05 4	13 1
09 4	03 5	01 1	09 1	01 5
10 5	04 5	02 1	01 4	14 1
11 5	05 5	03 5	02 5	01 5
12 5	06 3	04 1	03 5	02 5
01 3	07 5	05 5	04 5	14 2
01 2	08 5	06 5	05 2	01 5
02 5	02 5	07 4	06 5	02 5
03 3	01 5	08 5	07 5	14 3
04 4	02 5	09 4	08 4	01 5
05 3	03 3	10 5	09 5	02 5
06 5	04 5	05 2	10 5	03 5
07 5	02 6	01 1	11 5	14 4
08 3	01 4	02 2	09 2	01 5
09 5	02 6	03 4	01 5	15 1
10 5	02 7	04 1	02 5	01 3
11 5	01 5	05 4	03 5	02 5
12 5	02 5	06 5	04 5	03 5
01 4	03 5	07 5	05 5	15 2
01 4	02 8	08 2	06 5	01 5
02 5	01 5	09 5	07 5	15 3
03 3	02 2	10 1	10 1	01 5
04 4	03 5	11 5	01 1	02 5

05 5	04 5	12 5	02 5	15 4
06 5	05 4	05 3	03 5	01 4
07 4	06 5	01 1	04 5	02 5
08 5	07 5	02 2	10 2	15 5
09 5	08 5	03 5	01 3	01 5
01 5	09 5	06 1	02 4	02 5
01 1	02 9	01 4	03 5	16 1
02 1	01 5	02 3	10 3	01 1
03 4	02 5	03 5	01 5	02 3
04 4	03 5	04 5	02 5	03 5
05 4	04 5	05 3	10 4	17 1
01 6		06 4	01 4	01 4
01 4		06 2		17 2
02 5		01 5		01 3
03 4		06 3		18 1
04 5		01 4		01 5
05 5		07 1		18 2
06 5		01 1		01 5
07 5		02 5		
01 7		03 5		
01 1		04 5		
02 5				

Наведемо приклад обробки протоколу відповідей на завдання «Дерев'яна лінійка».

Зразок можливих відповідей:

1. Креслити. 2. Східці для драбини. 3. Ложка. 4. Для виготовлення рамки. 5. Поверхня для зберігання голок. 6. Ніж для паперу. 7. Поплавок. 8. Терези. 9. Паливо для багаття.

В даному прикладі зараховуються усі відповіді. Кожна помічається в спеціальному аркуші з закодованими категоріями. Наприклад:

1. Креслити: тип 01 (як палиця); підтип 7 (традиційна функція); конкретизація 01. Код 01.7.01. Оригінальність 1.

2. Як східці: тип 02; підтип 4; конкретизація 02. Код 02.4.02. Оригінальність 5.

3. Як ложка: тип 02; підтип 8; конкретизація 05. Код 02.8.05. Оригінальність 1.

4. Зробити рамку: тип 05; підтип; конкретизація 04 Код 05.1.04 Оригінальність 1.

5. Поверхня для голок: тип 08; підтип 3; конкретизація 02. Код 08.3.02. Оригінальність 4.

6. Ніж для паперу: тип 10; підтип 1; конкретизація 03. Код 10.1.03. Оригінальність 2.

7. Поплавок: тип 07; підтип 1; конкретизація 03. Оригінальність 5.

8. Терези: тип 02; підтип 6; конкретизація 02. Код 024).02. Оригінальність 1.

9. Паливо для багаття: тип 12; підтип 1; конкретизація 04. Код 12.1.04. Оригінальність 4.

Випикуємо коди відповідей та їх оригінальність:

- 1) 01.7.01. – 1 ; 2) 02.4.02. – 5 ; 3) 02.8.05. – 1 ; 4) 05.1.04. – 1 ; 5) 08.3.02. – 4 ; 6) 10.1.03. – 2 ; 7) 07.1.03. – 5 ; 8) 02.6.02. – 1 ; 9) 12.1.04. – 4 .

Показники творчого мислення становлять: швидкість 9 (кількість зарахованих відповідей); гнучкість 9 (кількість різних відповідей; відповіді з однакових типів і підтипів не зараховуються); оригінальність 24 (сума балів за оригінальність з усіх відповідей).

Таким чином тестові оцінки вербального творчого мислення респондента становлять: швидкість 9, гнучкість 9, оригінальність 24.

У процесі експериментального дослідження задля визначення психодіагностичного потенціалу тесту Гілфорда, проведено розрахунки його надійності та валідності. Одержано дані відносно ретестової валідності і надійності паралельних форм.

Ретестову надійність обчислено шляхом підрахунку коефіцієнтів кореляції між двома послідовними тестуваннями тих самих обстежуваних з інтервалом у 3 тижні. Результати наведено в таблиці 1 (N = 150; p = 0,01).

Таблиця 1.

Значення коефіцієнтів кореляції між результатами двох тестувань за допомогою тесту «Незвичайне використання»

Показники тесту		
Швидкість	Гнучкість	Оригінальність
0,85	0,84	0,82

Середнє арифметичне значення коефіцієнтів кореляції (0,84) становить показник ретестової надійності. Отриманий

результат є високим і свідчить про задовільну валідність цього тесту.

Також визначено надійність паралельних форм. Для цього використана паралельна форма тесту Гілфорда, на прикладі незвичайного використання іншого предмету (в нашому випадку – паперової газети). Результати, отримані при використанні двох форм тесту представлені в таблиці 2 (N = 150; p = 0,01).

Таблиця 2.

Значення коефіцієнтів кореляції між результатами двох тестувань для паралельних форм опитувальника Гілфорда

Показники тесту		
Швидкість	Гнучкість	Оригінальність
0,81	0,78	0,78

Середнє арифметичне значення коефіцієнтів становить 0,79. Таким чином, надійність паралельних форм також є достатньо високою.

Розподілу тестових показників також перевірявся за допомогою t-критерію Ст'юдента. За результатами обчислень не встановлено значущих відмінностей між отриманими індексами за обома використаними паралельними формами тесту. Також не встановлено значущих відмінностей між значеннями швидкості, гнучкості й оригінальності при перевірці результатів тестування за допомогою критерію Пірсона χ^2 . Таким чином, отримані значення надійності можна вважати достовірними.

З метою перевірки внутрішньої узгодженості шкал опитувальника проведено розрахунок коефіцієнту α -Кронбаха. Для швидкості мислительного процесу коефіцієнт становить 0,70; для гнучкості – 0,68; для оригінальності – 0,71. Усі отримані значення можна вважати такими, що відповідають загальноприйнятим вимогам до психодіагностичних методик.

З метою встановлення валідності тесту Гілфорда «Незвичайне використання» проведено порівняння результатів, отриманих при його застосуванні, з результатами іншої методики дослідження креативності – відомого тесту «Словесні тріади» (автори - В. Меде і К. Піорковський, адаптація В. Барка).

Встановлено, що показники креативності тесту Гілфорда «Незвичайне використання» корелюють з аналогічними показниками швидкості й оригінальності тесту «Словесні тріади» (табл. 3) (N = 150; p = 0,01).

Кореляції шкал тестів «Незвичайне використання» і «Словесні тріади»

Показники тесту «Словесні тріади»	Показники тесту «Незвичайне використання»			
	Швидкість	Гнучкість	Оригінальність	Підсумковий результат
Швидкість	<i>0,78</i>	<i>0,75</i>	<i>0,61</i>	<i>0,71</i>
Оригінальність	<i>0,63</i>	<i>0,65</i>	<i>0,76</i>	<i>0,68</i>

Примітка: курсивом виділено статистично значущі коефіцієнти кореляції ($p = 0,01$; $N = 150$).

Як видно з табл. 3, зафіксовано значущі кореляційні зв'язки за показниками швидкості виконання завдань обох тестів (0,78), оригінальності відповідей (0,76), а також між показниками швидкості тесту «Словесні тріади» і гнучкістю за тестом «Незвичайне використання» (0,75). Це свідчить про валідність тесту Гілфорда за критеріями швидкості і оригінальності (при порівнянні з результатами виконання тесту «Словесні тріади»).

Також нами встановлений позитивний зв'язок показників рівня креативності з деякими характеристиками тестометричного інтелекту, який визначався за допомогою використання тесту Амтхауера (застосовувались субтести №№ 2; 3; 4, які діагностують рівень вербального компонента інтелекту, і субтест №6 – невербального на числовому стимульному матеріалі) (табл. 4) ($N = 150$; $p = 0,01$).

Таблиця 4

Кореляції шкал тесту «Незвичайне використання» і тесту Амтхауера

Показники інтелекту за тестом Амтхауера	Показники тесту «Незвичайне використання»			
	Швидкість	Гнучкість	Оригінальність	Підсумковий результат
Вербальний (субтест 2)	<i>0,55</i>	<i>0,50</i>	<i>0,45</i>	<i>0,57</i>
Вербальний (субтест 3)	<i>0,53</i>	<i>0,51</i>	<i>0,48</i>	<i>0,50</i>
Вербальний (субтести 4)	<i>0,56</i>	<i>0,52</i>	<i>0,49</i>	<i>0,54</i>
Невербальний (субтест 6)	<i>0,38</i>	<i>0,40</i>	<i>0,35</i>	<i>0,37</i>

Примітка: курсивом виділено статистично значущі коефіцієнти кореляції ($p = 0,05$; $N = 150$).

Як видно, зафіксовано значущі позитивні кореляційні зв'язки між рівнем вербального інтелекту (за вербальними субтестами 2; 3 і 4) і показниками креативності (підсумковим, швидкістю й гнучкістю). Щодо невербального інтелекту, отримано незначні позитивні кореляції між результатами виконання шостого субтести (числові ряди) і показниками креативності, щодо результатів за іншими невербальними субтестами тесту Амтхауера, розрахунки не виявили значущих коефіцієнтів кореляції з показниками рівня креативності. Очевидно, це пояснюється тим, що тест Гілфорда передбачає оперування словесним

стимульний матеріалом, отже при виконанні завдань задіяні саме вербальні компоненти інтелекту. Отримані дані підтверджують деякі теоретичні парадигми, згідно з якими вербальна креативність і вербальний тестометричний інтелект є взаємозалежними чинниками і проявляються разом (одночасно).

Також встановлено зв'язок показників креативності за тестом Гілфорда «Незвичайне використання» з показниками успішності навчання курсантів, які оцінювались за трибальною порядковою шкалою (висока, середня, низька) (табл.5)

Таблиця 5.

Кореляції шкал тесту «Незвичайне використання» з успішністю навчання

	Показники тесту «Незвичайне використання»			
	Швидкість	Гнучкість	Оригінальність	Підсумковий результат
Успішність навчання	<i>0,75</i>	<i>0,70</i>	<i>0,67</i>	<i>0,71</i>

Примітка: курсивом виділено статистично значущі коефіцієнти кореляції ($p = 0,01$; $N = 150$).

Як видно, підсумковий результат (0,71) свідчить про наявність статистично значущого зв'язку між підсумковим індексом

креативності і успішністю навчання, а також про зв'язок параметрів швидкості й гнучкості з успішністю. Очевидно, ці показники креативності можуть мати певне значення для

Питання психології

прогнозування академічної успішності навчання курсантів.

З метою дослідження особливостей творчого потенціалу працівників поліції проведено їх тестування з використанням тесту «Незвичайне використання». Результати, отримані внаслідок експериментальної роботи аналізувались з використанням статистичних методів. Брались до уваги середні значення,

стандартні відхилення, а також мода і медіана. Встановлено відповідність середніх значень закону нормального розподілу, що уможливило використання стандартного набору статистичних методів програм Excel та SPSS при обрахунку результатів У табл. 6–7 наведено середньостатистичні та інші показники за результатами тестування, отримані на вибірках жінок і чоловіків.

Таблиця 6

Статистичні показники, отримані за результатами тестування працівників поліції (загальна вибірка, чоловіки. N = 92)

Статистичні параметри	Показники тесту «Незвичайне використання»			
	Швидкість	Гнучкість	Оригінальність	Підсумковий результат
<i>X</i>	7,15	6,33	15,65	29,13
<i>σ</i>	2,03	1,86	3,90	4,25
медіана	7	6	15	28
мода	7	6	16	30

Примітка: *X* - середнє арифметичне; *σ* – стандартне відхилення. Курсивом виділені значення, за якими зафіксовано статистично достовірні відмінності між середніми арифметичними ($p=0,05$).

За результатами порівняння результатів тестування жінок і чоловіків відмічено вищі індекси у жінок за показниками гнучкості й оригінальності; щодо швидкості мислительного процесу значущих

відмінностей не зафіксовано. Вищим є і підсумковий результат жінок. Отже жінки поліцейські переважають чоловіків за деякими показниками, що може свідчити про більш розвинуте дивергентне мислення.

Таблиця 7

Статистичні показники (в Т-балах), отримані в процесі тестування працівників поліції (загальна вибірка, жінки. N = 58)

Статистичні параметри	Показники тесту «Незвичайне використання»			
	Швидкість	Гнучкість	Оригінальність	Підсумковий результат
<i>X</i>	7,50	7,90	18,17	33,57
<i>σ</i>	2,10	2,16	4,33	4,51
медіана	7	7	17	32
мода	7	8	19	33

Примітка. Примітка: *X* - середнє арифметичне; *σ* – стандартне відхилення. Курсивом виділені значення, за якими зафіксовано статистично достовірні відмінності між середніми арифметичними ($p=0,05$).

В таблиці 8 представлені усереднені показники, отримані в результаті тестування груп курсантів і поліцейських ($N = 290$; $p = 0,01$).

Таблиця 8.

Середні показники за результатами виконання тесту «Незвичайне використання»

	Швидкість	Гнучкість	Оригінальність	Підсумковий результат
Курсанти (N = 150)	7.4	6.7	18.6	26,7
Поліція громади (N = 80)	8.1	7.3	18.5	33,3
Патрульна поліція (N = 60)	7.6	7.4	17.8	32,8

Як бачимо, поліцейські демонструють дещо вищі показники швидкості й гнучкості мислення, а також за сумарними балами,

порівняно з курсантами, проте значущих відмінностей між результатами, отриманими в

різних групах обстежуваних, не виявлено ($p=0,05$).

Психологу в практичній роботі варто враховувати, що інтервали значень за методикою Гілфорда становлять:

за шкалою швидкості – від 1 до 18 балів, при цьому коридор середніх значень становить від 5 до 11 балів;

за шкалою гнучкості – від 1 до 20 балів (коридор середніх – від 5 до 14 балів);

за шкалою оригінальності – від 2 до 24 балів (коридор середніх значень – від 7 до 16 балів);

за підсумковим результатом – від 3 до 39 балів (коридор середніх – від 11 до 26 балів).

Бали нижче та вище зазначеного коридору вважаються низькими та високими відповідно. Таким чином, отримані середньонормативні показники для загальної вибірки можливо вважати еталонними при тестуванні поліцейських і курсантів ЗВО МВС України.

Висновки. Таким чином, здійснено українськомовну адаптацію тесту Гілфорда «Незвичайне використання» на вибірці курсантів ЗВО МВС з специфічними умовами навчання і поліцейських Національної поліції України. Отримано середньонормативні дані

щодо швидкості, гнучкості й оригінальності дивергентного мислительного процесу, а також щодо підсумкового результату креативності. В результаті дослідження отримано основні психометричні характеристики опитувальника: критеріальну валідність, надійність (ретестову і паралельних форм), внутрішню узгодженість тощо, наведені середньостатистичні тестові норми і дані щодо статистичного зв'язку креативності з успішністю навчання. Встановлено, що за результатами виконання даного опитувальника психологи можуть досліджувати творчий потенціал курсантів і поліцейських, прогнозувати успішність майбутньої професійної діяльності. Більшість курсантів, які характеризуються експертами як успішні, демонструють нормативні і підвищені показники креативності (кількість, гнучкість і оригінальність). Результати дослідження підтвердили значні психодіагностичні можливості адаптованого тесту «Незвичайне використання» і доцільність його використання у процесі психологічного супроводу навчання поліцейських і курсантів закладів вищої освіти МВС держави і поліцейських Національної поліції України.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41 (від 09.10.2015). Ст. 379. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 27.08.2020).
2. Барко В.І., Панок В.Г., Лазаревський С.В. Психолого-педагогічна діагностика творчого потенціалу особистості учня в навчально-виховному процесі // *Методичні рекомендації для практикуючих психологів*. - К-Тернопіль, 2000, 30с. https://lib.iitta.gov.ua/711684/1/%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%83.p
3. Методики психологічної діагностики індивідуально-психологічних особливостей працівників Національної поліції України: методичні рекомендації / Криволапчук В.О., Сизоненко А.С., Остапович В.П., Барко В.І.; Київ: ДНДІ МВС України, 2020. 78 с.
4. Професіограми за основними видами поліцейської діяльності: наук.-практ. посіб. / В.П. Остапович, І.О. Дубова, В.І. Барко та інші; за заг. ред. проф. В.О. Криволапчува. Київ: ДНДІ МВС України; ФОП Кандиба Т.П., 2018. 244 с.
5. Bouchard C. Physical activity and health / C. Bouchard, S. N. Blair, W. L. Haskell. Champaign : Human Kinetics, 2007. 410 p
6. Cochraine R. E., Tett R., L. Vandecreek. Psychological Testing and the Selection of Police Officers. A National Survey. *Criminal Justice and Behavior*, 30(5): 511-537 · October 2003. <https://www.researchgate.net/publication/247743668>
7. Dunnette M. D., Borman W. C. Personnel Selection and Classification Systems. *Annual Review of Psychology*. 1979. Vol. 30, No. 1. Pp. 477–525. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.30.020179.002401>
8. Barrett, G. V., Miguel, R. F., Hurd, J. M., Lueke, S. B., Tan, J. A. Practical Issues in the Use of Personality Tests in Police Selection. *Public Personnel Management Volume* 32 No. 4 Winter 2003. DOI: <https://doi.org/10.1177/009102600303200403>
9. Guilford, J.P., Hoepfner, R. (1967). *The analysis of intelligence*. New York: McGraw-Hill.

References

1. Pro Natsionalnu politsiiu : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 580-VIII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2015. № 40–41 (vid 09.10.2015). St. 379. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (data zvernennia: 27.08.2020).

2. Barko V.I., Panok V.G., Lazarevskiy S.V. Psychologo-pedagogicna diagnostyka tvorchoho potentsialy osobystosti uchnia v navchalno-vichovnomu protsesi [Psychologo-Pedagogical diagnostic of pupil's creativity in educational process] Methodical recommendations for psychologists. K.-Ternopil. 2000. 30 s.
3. Metodyky psykholohichnoi diahnostryky indyvidualno-psykholohichnykh osoblyvostei pratsivnykiv Natsionalnoi polityii Ukrainy: metodychni rekomendatsii [Methods of psychological diagnosis of individual psychological characteristics of employees of the National Police of Ukraine: guidelines] / Kryvolapchuk V.O., Syzonenko A.S., Ostapovych V.P., Barko V.I.; Kyiv: DNDI MVS Ukrainy, 2020. 78 s.
4. Profesiohrafichnyi opys osnovnykh vydiv diialnosti v orhanakh vnutrishnikh sprav Ukrainy: prakt. Posib [Professional description of the main activities in the bodies of internal affairs of Ukraine] / V. I. Barko, Yu. B. Irkhin, T. V. Neshcheret, O. V. Shapovalov. Kyiv: KNUVS, Drukarnia MVS, 2007. 100 s
5. Bouchard C. Physical activity and health / C. Bouchard, S. N. Blair, W. L. Haskell. Champaign : Human Kinetics, 2007. 410 p
6. Cochraine R. E., Tett R., L. Vandecreek. Psychological Testing and the Selection of Police Officers. A National Survey. *Criminal Justice and Behavior*, 30(5):511-537 · October 2003. <https://www.researchgate.net/publication/247743668>
7. Dunnette M. D., Borman W. C. Personnel Selection and Classification Systems. *Annual Review of Psychology*. 1979. Vol. 30, No. 1. Pp. 477–525. DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.30.020179.002401>
8. Barrett, G. V., Miguel, R. F., Hurd, J. M., Lueke, S. B., Tan, J. A. Practical Issues in the Use of Personality Tests in Police Selection. *Public Personnel Management Volume 32 No. 4 Winter 2003*. DOI: <https://doi.org/10.1177/009102600303200403>
9. Guilford, J.P., Hoepfner, R. (1967). *The analysis of intelligence*. New York: McGraw-Hill.

Summary

Barko V. I. Main Researcher, State Research
Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

Barko V. V. Senior Researcher, State Research
Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

Fedorenko O. I. Head of the Department of Pedagogy
and Psychology, Kharkiv National University of Internal Affairs

PSYCHODIAGNOSTIC POTENTIAL OF THE "UNUSUAL USE" TEST FOR STUDYING THE CREATIVITY OF LAW DEFENDERS

Introduction. The article is devoted to the issue of Ukrainian-language adaptation of the *common psychodiagnostic tool – test “Unusual use” developed by J. Guilford – within the framework of improving the system of psychological support of work with the staff of the National Police of Ukraine. The method has been used by psychologists since the middle of 1960s for professional selection and psychological support of staff of many organizations, including law enforcement agencies. There are no Ukrainian-language versions of this test for police officers and cadets in our country yet, although its structure and diagnostic capabilities are suitable for use in state law enforcement agencies.*

Purpose. The purpose of the article is: a) to translate the text of the Guilford's test from English into Ukrainian; b) to conduct a survey involving approximately three hundred cadets and employees of the National Police of Ukraine from various departments; c) to find out the average test norms and the main psychometric characteristics of the adapted test “Unusual use”.

Methods. The main research methods were: a) methods of analysis of scientific sources, b) psychological diagnostics, c) testing of National Police officers in order to obtain the results for men and women, surveys of teachers and course officers, expert evaluation, d) statistical methods including in order to determine the main psychometric characteristics of the adapted test (was carried out using the standardized package of IBM SPSS Statistics 23.0 programs).

Originality. For the first time in the article the Ukrainian language adaptation of the Guilford's test “Unusual use” for Police personal was carried out. Also in the article the average test norms for Police officers and cadets are presented, as well as the main psychometric characteristics of the adapted test - construct validity, reliability (retest and parallel forms), internal consistency of scales, etc.). Thus the adapted Guilford's test provides a comprehensive psychological diagnosis of some important psychological characteristics of divergent thinking, included in quantity of thinking process, flexibility and originality.

Conclusion. It is shown that with the results of adapted Guilford's test “Unusual use” the psychologist can determine the level of creativity of Police officers and cadets, as well as some informative it's components, such as quantity, flexibility and originality. It is noted that

the majority of cadets, who are characterized by experts as successful, demonstrate normative and increased indicators of creativity. The results of the study confirmed the significant psychodiagnostic capabilities of the adapted test “Unusual use” and the expediency of its use in the process of psychological support of training of Police officers and cadets of higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs of the state and police NPU.

Key words: test “Unusual use”; creativity; divergent thinking; psychometric characteristics; reliability; validity; average normative indicators.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Дата надходження рукопису/Date of receipt of the manuscript: 08.12.23.

Дата прийняття рукопису/Date of acceptance of the manuscript: 31.12.23.

© 2024. This work is under an open license [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).